

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

Світлана САЧЕНКО

кандидат економічних наук, доцент
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ**

Національні системи внутрішнього фінансового контролю відрізняються в різних європейських країнах і функціонують відповідно до стандартних організаційних методів і концептуальних принципів.

Немає сумніву, що для контролю над такими ринками потрібні міжнародні регулятори. Міжнародні та наднаціональні інституції фінансового контролю тільки зараз починають працювати. Безперечно, велике значення на даному етапі має теоретичне осмислення та визначення ролі державного фінансового контролю у світовій економіці.

Немає єдиного способу зрозуміти природу національних фінансових заходів у країнах ЄС та інших незалежних країнах світу. Наприклад, у США національний фінансовий контроль розуміється як «операційний аудит», у Канаді та Великій Британії — як «аудит переваг використання грошей», у Норвегії та Швеції — як «управлінський аудит, " тощо [3, с. 55]. Тому постає питання, як визначити цю категорію в національній правовій системі України. У такому разі, якщо в Україні створено національну систему фінансового контролю за європейськими стандартами, що потрібно заповнити у цій категорії?

Аналізуючи світову практику державного фінансового регулювання, необхідно зазначити, що державне регулювання є важливою національною системою, яка сьогодні існує практично в усіх країнах світу. Існує також Міжнародна організація вищих національних агенцій фінансового нагляду (INTOSAI), яка була заснована в 1953 році для вивчення, вдосконалення та поширення позитивного досвіду національної практики фінансового регулювання. До нього входять бухгалтерії та аналогічні контрольні органи в 189 країнах світу. Крім того, процес глобалізації призвів до появи наднаціональних органів контролю, які перевіряють державні фінанси різних економічних і фінансових союзів, таких як Європейський суд аудиторів, який діє від імені Європейського парламенту [1, с.52]. .

Цікаво також, що в науковій літературі з'явилася ідея судового розгляду справ щодо ефективного використання коштів. Ідея полягає в тому, що органи судового контролю в таких випадках функціонують не лише на міжнародному, а й на національному рівні. Також не можна ігнорувати такі міжнародні організації фінансового контролю, як Європейська бухгалтерська рада чи Європейська бухгалтерська асоціація. [2, с. 45]. Для виконання функцій, покладених на Європейський аудиторський комітет, аудитори проводять перевірки на місцях в інших установах ЄС, країнах ЄС або інших країнах, які отримують фінансову допомогу ЄС. Усі ці заходи, вжиті Європейською бухгалтерською

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

радою, безсумнівно, спрямовані на забезпечення економного та ефективного використання фінансових ресурсів ЄС на всіх рівнях для отримання максимальної грошової вигоди та переваг для громадян ЄС.

Водночас Конституція ЄС гарантує незалежний статус Європейської бухгалтерської ради як учасника бюджетних відносин і як зрілої інституції ЄС. Деякі дослідники слушно зазначають, що європейські бухгалтерські органи фактично позбавлені права притягувати до юридичної відповідальності підконтрольні їм організації. Європейський аудиторський комітет звертається до Європейського антикорупційного офісу, щоб притягнути до відповідальності причетних. З огляду на ці фактори, такі міжнародні організації, як Eurofisc, заслуговують на особливу увагу. Міждержавна мережа була запущена в червні 2010 року в результаті угоди в Люксембурзі між міністрами економіки та фінансів 27 країн ЄС. Загалом було досягнуто політичної домовленості щодо створення мережі Eurofisc, створеної національними податковими органами держав-членів ЄС для виявлення та боротьби з транскордонним шахрайством з ПДВ.

Це означає, що Eurofisc створила багатосторонній механізм для швидкого повідомлення та обміну даними про нові види транскордонних платежів з ПДВ, які щорічно завдають шкоди національному бюджету ЄС на мільярди доларів.

А в 2010-12-16 роках в Європейському Союзі було створено нову установу, яка працює з 2011-16 років, для виявлення загроз, пов'язаних зі світовою фінансовою кризою, якомога раніше. Йдеться про Європейську раду з системних ризиків (ESRB). Основним завданням цієї установи є макропруденційний нагляд за фінансовою системою Європейського Союзу, спрямований на запобігання або пом'якшення системних ризиків для фінансової стабільності ЄС. Європейська комісія з системних ризиків сприяє ефективному функціонуванню внутрішніх ринків в ЄС і забезпечує стійкий внесок фінансового сектора в економічне зростання. В цілому, ESRB став однією з чотирьох структур, створених в Європейському Союзі за останні роки для моніторингу фінансового, банківського, АКЦІОНЕРНОГО і страхового ринків ЄС.

ESRB є незалежною установою ЄС. Ця установа є структурною частиною європейської системи фінансового нагляду (ESFS), метою якої є контроль за фінансовою системою ЄС. У своїй діяльності ESRB користується підтримкою Європейського центрального банку. Європейський союз має досить широкий набір установ, які здійснюють фінансове управління державними коштами. Система охоплює установи, які здійснюють фінансове управління державою на національному рівні, тобто в державах - членах ЄС, а також на міжнародному рівні та рівні ЄС в цілому.

Повноцінна інтеграція України в ЄС пов'язана з адаптацією багатьох сфер життя країни до європейських стандартів, що, безсумнівно, допоможе уникнути протиріч, плутанини і плутанини в процесі впровадження європейських стандартів в систему управління державними фінансами.

**ХІІІ Всеукраїнська науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
6 грудня 2024 року, м. Тернопіль**

Список використаних джерел:

1. Борисенко Л. М. Зарубіжна практика державного фінансового контролю та можливості її імплементації в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. №13-14. С. 50-54.
2. Воленко В. Г. Зарубіжний досвід державного фінансового контролю в умовах децентралізації. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія : Економічні науки*. 2019. - Вип. 1. С. 44-50.
3. Ровинський Ю. О. Модернізація системи правового забезпечення державного фінансового контролю України в контексті європейського досвіду. *Правова держава*. 2018. № 31. С. 53-60.

Оксана ЧЕРЕШНЮК

кандидат економічних наук, доцент
Західноукраїнський національний університет
м.Тернопіль, Україна

**ЕЛЕКТРОННИЙ АУДИТ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ**

Сучасний розвиток суспільних відносин все більше залежить від процесів інформатизації, функціонування мереж, використання інформаційно-аналітичних систем і рівня цифровізації. Ці складові поступово стають невід’ємною частиною не лише суспільного життя, а й інтегруються в правову систему держави. Цифрова економіка формує нові умови для економічної діяльності, вимагаючи активного застосування інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій у різних сферах, зокрема у фінансах, бухгалтерському обліку, державному управлінні та аудиторському контролі. Цифровізація податкового аудиту впливає на різні суб’єкти, зокрема платників податків, аудиторські компанії та фіскальні органи. Нині більшість платників здійснюють бухгалтерський облік із використанням цифрових технологій, що сприяє впровадженню хмарних сервісів і цифрових платформ, відкриваючи широкі можливості для податкової оптимізації [2].

Податковий аудит також зазнає змін, що передбачають трансформацію традиційних податкових служб у сучасні високотехнологічні структури. Цей процес вимагає часу, ресурсів і значних зусиль. Інтеграція інноваційних цифрових технологій у податковий аудит забезпечує стратегічні переваги, зокрема зниження витрат часу, підвищення ефективності та оптимізацію ресурсів. Водночас цифрові інструменти стають ключовим елементом модернізації податкових органів, які запроваджують новий напрям перевірки – електронний аудит.

О. Л. Денисенко, К. О. Назарова і К. В. Безверхий виокремили ряд ознак електронного аудиту, що суттєво відрізняє його від інших видів. Електронний аудит є окремим видом контролю, який проводиться органами Державної податкової служби України у сфері